

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Formålet med forslaget er at udbrede demokratiet i erhvervslivet, så virksomhederne kontrolleres af de mennesker, som arbejder i dem.

Dette kan ske ved, at der oprettes flere medarbejderejede og dermed medarbejderstyrede virksomheder. Der eksisterer i øjeblikket en række forhindringer, der gør det vanskeligt at starte medarbejderejede virksomheder. Disse forhindringer skal fjernes. Dette kan ske ved at give medarbejderejede virksomheder en ligestilling i forhold til andre virksomhedstyper med hensyn til lønmodtagerrettigheder og gennem oplysning. Samtidig skal medarbejderejede virksomheders særlige behov for finansiel og rådgivningsmæssig støtte i startfasen opfyldes. Disse særlige behov opstår, fordi den demokratiske ejerform begrænser kredsen af finansielle indskydere og stiller særlige krav om fordelingen af ejerkapitalen. Desuden rummer selve udviklingen af demokratiske organisationsformer særlige problemer i startfasen.

I den aktuelle situation med høj arbejdsløshed vil forslaget desuden kunne supplere de eksisterende iværksætteraktiviteter og beskæftigelsesforanstaltninger. Forslaget vil således både bidrage til en udvikling af demokratiet og en forøgelse af beskæftigelsen.

Det kan senere overvejes, om det vil være hensigtsmæssigt at oprette en særlig selskabsform, medarbejderejet selskab, MS. I første omgang skønnes der dog ikke at være behov herfor, idet de eksisterende selskabsformer udgør et tilstrækkeligt stort spektrum til at imødekomme behovet.

Bemærkninger til de enkelte punkter

ad 1

I dette nummer bestemmes lovens dækningsområde gennem en afgrænsning af, hvad der forstås ved en medarbejderejet virksomhed.

ad a) Her understreges det grundlæggende demokratiske princip om én stemme pr. medarbejder. Ved en medarbejder forstås enhver fastansat, uanset om vedkommende er deltidsansat, og uanset

om vedkommende er elev. Der skal dog tillades en prøvetid på maksimum et år for nye medarbejdere, inden de får stemmeret.

Der bør udarbejdes regler for medarbejdernes rolle ved udøvelsen af den daglige ledelse. Disse regler bør være så rummelige, at der tages hensyn til store såvel som små virksomheder og samlede såvel som produktions- og geografisk opdeltede virksomheder.

ad b) For at sikre at medarbejdergruppen har kontrollen med virksomheden, skal det kræves, at de har majoriteten af stemmer på generalforsamlingen. Dette udelukker imidlertid ikke, at eksterne aktionærer, f.eks. tidligere ejere, pensionskasser m.fl., kan eje en minoritetspost i virksomheden. Ved at tillade sådanne minoritetsposter sænkes kravene til medarbejderkapitalens størrelse.

ad c) Loven retter sig mod virksomheder, hvor en gruppe af medarbejdere har den demokratiske kontrolret. Loven retter sig ikke mod enkeltmandsvirksomheder, familievirksomheder og lign. Dette har nær sammenhæng med medarbejdernes status som lønmodtagere, jf. nr. 5. Derfor skal der fastsættes en nedre grænse for antallet af medarbejdere i en medarbejderejet virksomhed.

ad 2

Begrænsningerne på ejerformen indebærer, at kredsen af kapitalindskydere begrænses, og at der stilles særlige krav til fordelingen af stemmeretten blandt medarbejderne. Dette betyder, at hver medarbejder skal indskyde nogenlunde samme beløb. Derfor kan enkelte medarbejders begrænsede indskudsmuligheder betyde, at den samlede indskudskapital bliver relativt lille.

Medarbejderejede virksomheder har derfor et særligt behov for stor fremmedfinansiering, så indskudskapitalens størrelse begrænses og den enkelte medarbejders indskudsbyrde lettes. Samtidig kan ukendskabet til denne ejerform medføre, at de medarbejderejede virksomheder vil få særlig vanskeligt ved at skaffe tilstrækkelig fremmedkapital.